

ÜMİT ÖZDAĞ

ORDU VE SİYASET

1923-1960

DESTEK YAYINLARI: 2168
ARAŞTIRMA: 353

PROF. DR. ÜMİT ÖZDAĞ / ORDU VE SİYASET 1923-1960

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Destek Yapım Prodüksiyon Dış Tic. A.Ş.

Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk Akşun

Editör: Devrim Yalkut

Kapak Tasarımı: Banu Akparmak

Sayfa Düzeni: Cansu Poroy

Destek Yayınları: Ekim 2025
Yayıncı Sertifika No. 43196

ISBN 978-625-5799-15-9

© Destek Yayınları
Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul
Tel. (0) 212 252 22 42
Faks: (0) 212 252 22 43
www.destekdukkani.com
info@destekyayinlari.com
facebook.com/DestekYayinevi
twitter.com/destekyayinlari
instagram.com/destekyayinlari

Deniz Ofset – Çetin Koçak
Sertifika No. 77699
Maltepe Mahallesi
Hastane Yolu Sokak No. 1/6
Zeytinburnu/İstanbul
Tel. (0) 212 613 30 06

ÜMİT ÖZDAĞ

Milli Birlik Komitesi
üyelerine dağıtılan
darphanede basılmış
Gümüş Komite üyesi
kimlik kartının ön yüzü

ORDU VE SİYASET

1923-1960

Milli Birlik Komitesi üyeleri Kurmay Yüzbaşı
Muzaffer Özdağ, Kurmay Yüzbaşı Numan
Esin, Jandarma Yüzbaşı Ahmet Er ve Yüzbaşı
İrfan Solmazır Ağustos 1960 Rumeli Hisarı

DESTEK
Yayınları

Bu eser, Ümit Özdağ'ın
Atatürk ve İnönü Dönemlerinde Ordu-Siyaset İlişkisi ve
Menderes Döneminde Ordu-Siyaset İlişkileri: 27 Mayıs İhtilali
kitapları birleştirilip gözden geçirilerek
yayıma hazırlanmıştır.

*En iyi dostuma:
Babama... (1990)*

*Hâlâ en iyi dostuma:
Rahmetli babama dualarımla... (2005)*

*En iyi dostuma ve hocama:
İnsanın en büyük şanslarından birisi en iyi dostunun ve hocasının aynı kişi
olmasıdır:
Rahmetli babama dualarımla... (2025)*

İÇİNDEKİLER

YAZAR HAKKINDA	17
PROF. DR. TOKTAMIŞ ATEŞ'İN SUNUŞU	21
ÖNSÖZ	23
GİRİŞ	29
TARİHSEL BİR ÖN-DEĞİNME: OSMANLI DEVLETİ'NDE ORDU-SİYASET İLİŞKİLERİ.....	37

BİRİNCİ BÖLÜM

ATATÜRK DÖNEMİNDE ORDU-SİYASET İLİŞKİLERİ	61
A. 1923-1938 Döneminde Ordu-Siyaset İlişkilerinin Temel Niteliği	61
B. 1923-1927 Aşaması: Kemalist Devrimin Öncü Silahlı Gücü Olarak Ordu	
1. Cumhuriyet'in İlanı, Mustafa Kemal ve Türk Silahlı Kuvvetleri	62
2. Türk Silahlı Kuvvetleri'nde Görevli Subayların TBMM'den Uzak Tutulması	66
3. Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Vekâleti'nin Lağvedilmesi	68
4. Anayasada Başkumandanlık Kurumunun Düzenlenişi ve Kemalist Grup ile Muhalefet Arasındaki Tartışmalar	70
5. Paşalar Muhalefetine Partileşmesi: Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası ve Kemalist Yönetim ile Mücadelenin Aşamaları:	
A. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın Kuruluşu ve Türk Silahlı Kuvvetleri'nde Değişiklikler	75
B. Âli Askeri Şûra Kanunu ve TSK Üzerindeki Siyasi Mücadelenin İkinci Aşaması:	81

C. Takrir-i Sükûn Kanunu Dönemi

Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın Kapatılması, Devrimler, Ayaklanmalar ve Bastırılmaları	89
6. İzmir Suikastı Girişimi ve Muhalefetin Siyasal Yaşamdan Tasfiyesi.....	96
7. Mustafa Kemal'in Orduyu Siyasetten Ayırdığı Tezinin veya 1923-1927 Aşamasının Değerlendirilmesi	100
D. 1927-1938 Aşaması: Kemalist Devrimin Koruyucu Gücü Olarak Ordu	
1. Asker ve Sivil Bürokrasinin İşlevlerindeki Değişiklikler.....	105
2. Modern Ordunun Kuruluşu, Hükümet ve TBMM: Mareşal Çakmak'ın Ordu Üzerindeki "Hâkimiyeti"	114
a. Müdafaa-i Milliye Vekâleti	118
b. Kara Kuvvetleri.....	118
c. Deniz Kuvvetleri.....	120
d. Hava Kuvvetleri.....	122
e. Askeri Bütçeler (Savunma Harcamaları)	123
f. TSK'nın Stratejisi.....	127
g. Subay Heyeti ve Türk Silahlı Kuvvetleri'nde Eğitim	130
3. TSK İçindeki Gizli Siyasi Faaliyetler	135
4. İnönü'nün Cumhurbaşkanlığına Seçimi ve TSK	135
5. 1927-1938 Aşamasının Değerlendirmesi.....	136

İKİNCİ BÖLÜM

İNÖNÜ DÖNEMİNDE ORDU-SİYASET İLİŞKİLERİ.....	139
A. İnönü Döneminde Ordu-Siyaset İlişkilerinin Temel Niteliği 1938-1950	139
B. 1939-1944 Aşaması: Kemalist Devrimin Bekçisi Olarak Ordu	140
1. II. Dünya Savaşı ve Türkiye	142
a. II. Dünya Savaşı'nın Başlangıcında Diplomatik Girişimler	142
b. Türkiye'nin Savaş Hazırlıkları	144
c. TSK'nın Savaş Yıllarındaki Genel Durumu.....	149

aa. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin II. Dünya Savaşı'nda İzlediği Stratejik Anlayış	151
bb. Yüksek Kumanda Heyeti.....	154
2. TSK İçinde Gizli Örgütlerin Kurulması.....	156
3. 1939-1944 Aşamasının Değerlendirilmesi.....	158
C. 1944-1950 Aşaması: Kemalist Devrimin İktidar Ortaklığından Çıkarılan Ordu.....	161
1. Türkiye Üzerinde Sovyet Baskısı ve Ülke Bütünlüğünü Korumak İçin Alınan Önlemler	162
2. Çok Partili Yaşama Geçiş ve DP	166
3. TSK'da Değişiklikler: Truman Doktrini ve TSK Üzerindeki Etkisi	167
4. TSK'da Gizli Örgütler	176
5. 1944-1950 Aşamasının Değerlendirilmesi.....	180

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DEMOKRAT PARTİ VE 27 MAYIS İHTİLALİ'NE GİDEN YOL.....	183
Demokrat Parti İktidarı	183
14 Mayıs 1950 Seçimleri Yaklaşırken TSK	186
Demokratik Düzen İçinde Türk Silahlı Kuvvetleri	187
DP'nin Yüksek Kumanda Heyeti'ni Tasfiye Etmesi (6 Haziran 1950).....	188
TSK'nın DP İktidarından Beklentileri.....	194
Batı Savunma Sistemine Eklemlenme Çabası veya “Kore Savaşı'na Katılma” (25 Temmuz 1950)	197
Atatürk'süz İlk Hükümet Programı (29 Mayıs 1950)	199
Erzanın Arapça Okunmasının Serbest Bırakılması (1950)	200
Atatürk'ün Resimleri Para ve Devlet Dairelerine Geri Dönüyor (1950).....	200
Atatürk'ü Koruma Kanunu'nun Çıkarılması (24 Temmuz 1951).....	202
Amerikan Global Güvenlik Sistemine Eklemlenme: NATO'ya Katılış (18 Şubat 1952).....	203
Orduda Büyük Tasfiye Girişimi veya İkinci Nizamı-ı Cedit Girişimi (31 Temmuz 1952)	208

Amerikan Sahra Talimnamelerine Geçiş.....	211
Harp Akademileri'nin Kapatılması (1950-1953)	212
Türk Demokrasisine İhtilal Kavramının Girmesi (6 Ekim 1952)	213
Savunma Harcamaları ve Askeri Yardım.....	214
On Senelik Bir Süreçte İhtilalin Ortamını Hazırlayan Nedenler	217
Demokrat Parti İktidarına Karşı İhtilalci Örgütlerin Ortaya Çıkışı ve Faaliyetleri.....	218
Menderes Seferberlik Tetkik Dairesi'ni Kuruyor (27 Ekim 1952)	219
İktidar-Basın İlişkileri ve Basına Başlayan Baskılar (1953)	223
Atatürk'ün Cenazesi Anıtkabir'e Taşınıyor (10 Kasım 1953).....	224
CHP'nin Mallarına El Konulması (14 Aralık 1953)	224
1954 Seçimleri ve DP İktidarının Güçlenmesi (2 Mayıs 1954)	225
DP İktidarının İlk Döneminin Ordu Üzerindeki Etkileri.....	226
Türkiye'de Amerikan Üslerinin Kuruluşu (23 Haziran 1954).....	227
DP İktidarının Bürokrasiye Baskıları (Temmuz 1954)	229
Balkan Paktı'nın Kuruluşu (6 Ağustos 1954)	229
Tuzla Uçaksavar Okulu Örgütü (Kasım 1954).....	232
Milli Savunma Bakanlığı-Genelkurmay Başkanlığı Gerilimi	233
TSK ile DP İktidarı Arasında İlk Ağır Kriz (29 Ekim 1954)	234
DP'nin İkinci Döneminde İktidar-Basın İlişkileri (1954-1957).....	234
Bağdat Paktı'nın Kuruluşu (24 Şubat 1955).....	235
Harp Akademisi Örgütü veya "Atatürkçüler Cemiyeti" (Ocak 1955)	237
Bir Yemek ve Yüksek Kumanda İktidardan Kopmaya Başlıyor (Haziran 1955)	239
Org. Baransel, Bir Teğmen ile Hükümeti ve Yüksek Kumanda'yı Konuşuyor (14 Haziran 1955).....	239
Seferberlik Tetkik Kurulu ve 6-7 Eylül Olayları (6-7 Eylül 1955)	240
Demokrat Parti'den Kopma ve Hürriyet Partisi'nin Kurulması (20 Aralık 1955)	241
Okan-Aydemir Örgütü (Eylül 1956/Ankara).....	243

Koçaş Örgütü (Sonbahar 1956/Ankara)	244
Yüksek Kumanda Akademisi Örgütü [Talat Aydemir Hücresi] (Şubat 1957).....	246
Birleşik Örgüt	251
Özdağ-Esin Grubu	254
1957 Genel Seçimleri ve Birinci Birleşik Örgüt'ün Çalışmaları	
A) Örgütün Genişlemesi ve Darbe Düşüncesi	255
Seçimler Öncesinde Örgütün Çalışmaları	256
1957 Seçimleri Öncesi Rami Kışlası Toplantısı ve Darbenin Ertelenmesi.....	259
İlginç İlişkiler ve Milli Emniyet Teşkilatı'ndaki Bilgiler.....	261
İkinci Birleşik Örgüt'ün CHP ile Temas Arayışları.....	262
Alparslan Türkeş Örgüte Katılıyor (Eylül 1957)	264
Türkeş Faktörü.....	265
Alparslan Türkeş-Seferberlik Tetkik Kurulu Bağlantısı Yalanı.....	266
Suriye-Türkiye Krizi ve Sınır Askeri Yığınak (Eylül 1957)	271
1957 Seçimleri ve DP'nin Zor Zaferi (27 Ekim 1957)	272
B) Örgüt İçi Sorunlar ve 9 Subay Olayı (20 Aralık 1957)	276
Tutuklamalar Başlıyor (25 Aralık 1957)	281
II. Birleşik Örgüt	
A) II. Birleşik Örgüt'e Doğru Gelişmeler	290
B) Özdağ-Esin-Er Grubu	292
B) Acuner-Kuytak-M. Kaplan-Baykal Grubu	296
C) Orgeneral Cemal Gürsel'in Örgüte Girmesi	298
İhtilalciler Erkân Dairesi'ni Ele Geçiriyor.....	303
Bağdat'ta İhtilal, DP'nin Müdahale Planı ve Türkiye'de Siyasi Polemiğe Etkileri (14 Temmuz 1958)	307
D) II. Birleşik Örgüt'ün Belirginleşmesi ve Faaliyetleri.....	311
29 Ekim 1959 Darbe Girişimi	313
Örgüt Muhafız Alayı'nı Ele Geçiriyor.....	314

Türkeş Örgütün Lideri Oluyor	317
İktidar-Muhalefet İlişkisinin Gerginleşmesi	
A) İktidar-Muhalefet İlişkisinde Sorunlar	321
Orgeneral Gürsel'in İstanbul'da Harp Oyunları Konuşması (4 Nisan 1960)	328
B) Tahkikat Komisyonu veya Hükümetin Darbe-i Hükümeti.....	328
DP Meclis Grubu Tahkikat Komisyonu Yasa Tasarısını Görüşüyor (15 Nisan 1960).....	331
İnönü'nün Tahkikat Komisyonu Tasarısına Cevabı ve Tasarının Kanunlaşması (15 Nisan 1960).....	335
CHP Sokağa Çıkıyor (19 Nisan 1960)	337
İnönü İhtilali Açık Şekilde Destekliyor: "Türk Milleti Kore Milletinden Daha Az Haysiyetli Değildir" (27 Nisan 1960).....	338
C) Gençliğin Direnişi: İstanbul ve Ankara'da Olaylar	339
İstanbul'da Sıkıyönetim İlan Ediliyor (28 Nisan 1960)	341
Ankara'da Olaylar ve Sıkıyönetim İlanı	344
Erdelhun ile Ordu Arasındaki Duygusal Bağın Kopması (30 Nisan 1960).....	345
İki İttihatçının Savaşı: İnönü-Bayar Mücadelesi ve İhtilale Giden Yol	347
II. Birleşik Örgüt'te Yeni Gelişmeler	
A) Orgeneral Gürsel Zorunlu İzne Yollanıyor (3 Mayıs 1960).....	350
B) Tahkikat Komisyonu Parti Faaliyetlerini Yasaklıyor	354
Harp Okulu Öğrencileri Şehre İnmek İçin Gösterilere Başlıyor (7-8 Mayıs 1960)	356
Ankara'dan Kaçış	356
Menderes'in İzmir ve Ege Çıkarması (15 Mayıs 1960)	358
27 Mayıs'a Doğru.....	361
A) İhtilal ve Sonrası Planı: 18 Mayıs Toplantısı.....	361
23 Mayıs 1960 Ankara Toplantısı ve 25/26 Mayıs'ta İhtilal Kararı	370
B) Örgütün İstanbul Çalışmaları	371

25-26 Mayıs ve Harekâtın Durdurulması	374
DP Grubu'nun Son Toplantısı ve Son Söz: "Size Teessüf Ederim" (25 Mayıs 1960)	377
Menderes Eskişehir'e Gidiyor (25 Mayıs 1960)	378
Tümgeneral Sıtkı Ulay'ın Orgeneral Erdelhun'a İhtilal Teklifi (25 Mayıs 1960)	378
26 Mayıs Sabahı: Genelkurmay Başkanlığı.....	379
26 Mayıs: İstanbul.....	380
26 Mayıs: Ankara	381
Ankara, 26-27 Mayıs: Harp Okulu.....	382
Harp Okulu'nda İhtilal Çalışmaları Başlıyor (26-27 Mayıs 1960).....	384
26-27 Mayıs: İstanbul	388
Birinci Ordu Komutanı Orgeneral Özdilek'in Zorla İknası.....	390
İstanbul Radyosu İhtilal Yayınına Başlıyor.....	391
Köşk'te Direniş.....	391
Ankara Radyosu Yayını.....	393
27 Mayıs Yaklaşırken TSK'da ABD'ye Tepkiler	395
27 Mayıs-ABD İlişkisi	398

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BİRİNCİ MİLLİ BİRLİK KOMİTESİ YÖNETİMİ..... 403

I. İhtilal Girişiminin Başarıya Ulaşması	
A) Menderes'in Gözaltına Alınması.....	403
B) Gürsel'in ihtilal Karargâhına Gelişi.....	406
C) İhtilalin Taksiti.....	408
D) Tutuklamalar ve Harp Okulu	412
E) İhtilal ve İsmet İnönü.....	414
F) Albay Türkeş'in İhtilalin Güçlü Adamlığına Doğru İlk Adımı: Basın Toplantısı, (27 Mayıs 1960)	416
G) Gürsel'in Radyo Konuşması (27 Mayıs 1960).....	419

II. İhtilali Rayına Oturtma Çabaları

A) Meşruluk Fetvası veya “Anayasa Komisyonu Raporu” (28 Mayıs 1960)	420
B) Gürsel ve İnönü: İlk Konuşma (28 Mayıs 1960).....	424
C) Gürsel’in İlk Basın Toplantısı (28 Mayıs 1960).....	426
D) MBK’nın Tahrik Edilmesi (28 Mayıs 1960).....	426
III. İhtilal Yönetiminin Belirginleşmesi	429
A) İhtilalin İlk Hükümetinin Kuruluşu (28 Mayıs 1960)	429
B) Türkeş’in Başbakanlık Müsteşarlığına El Koyması (29 Mayıs 1960)	431
C) İstanbul Komiteleri Ankara’ya Geliyor (29 Mayıs 1960)	431
D) Serbest Bırakılan DP’lilerin Tutuklanması ve Yassıada’ya Yollanması (29 Mayıs 1960)	432
E) “Gerdeğe Girecek Damat” Gürsel’i Ziyaret Ediyor (29 Mayıs 1960)....	434

IV. İhtilal Yönetiminin Esasları ve Sorunları

A) İhtilalin Kurumsallaşması ve MBK Anayasasının Hazırlanması (31 Mayıs-5 Haziran 1960)	435
B) Milli Birlik Komitesi’nin Yeniden Kuruluşu	442
C) İnönü’den Uzaklaşmak İsteyen İhtilal (5-9 Haziran 1960).....	445
D) Milli Birlik Partisi.....	448
E) MBK Komisyonlarının Kuruluşu	449
F) İhtilal Adaletinin Düzenlenmesi (2 Haziran-11 Temmuz 1960).....	450
G) Emniyet Koordinasyon Kontrol Servisi	453
H) Komite Dışında Görevler	453
V. Komitenin Yapısı ve Faaliyetleri.....	454
A) Komitede Gruplaşmalar: Radikaller, Demokratlar ve CHP’liler	454
B) CHP’nin Başarısız Seçim Taarruzu (4-12 Temmuz 1960)	458
C) Ocak-Bucak Teşkilatlarının Kapatılması (4-8 Temmuz 1960)	460
D) CHP’nin Tabii Senatörlük Teklifi ve MBK (5-10 Temmuz 1960).....	463
E) Hükümet Programının Komiteye Sunulması (11 Temmuz 1960).....	463
F) İnceleme ve Araştırma Kurullarının Kurulması	464

G) Gürsel'in Emekliliğinin Seçim Sonrasına Bırakılmasını Düzenleyen Yasa (14 Temmuz 1960)	465
H) Beyaz Zambaklar Memleketi	466
I) Devlet Planlama Teşkilatı	468

VI. MBK Yönetimi ve Subay Kadrosunda Tasfiye:

Nedenleri ve Sonuçları (Haziran Sonu)

A) Ordunun Yapısının Sorunları.....	472
B) Generallerin ve Amirallerin Tasfiyesi.....	475
C) Kurmay Subayların Tasfiyesi (20 Ağustos 1960)	485

VII. MBK Yönetiminde Yeni Sorunlar ve Arayışlar

A) Gürsel-İnönü Görüşmeleri (6 Ağustos 1960).....	488
B) Türkeş'in Tasarladığı Türk Kültür Dernekleri Açılıyor (17 Ağustos 1960).....	491
C) Öncü ve Sözcü: İki Radikal Yayın Organı Yayına Başlıyor (26 Ağustos 1960).....	497
D) Anayasa Komisyonu'nda Parçalanma (Ağustos-Eylül 1960)	500
E) Partileşme Girişimi	500
F) İnönü-Radikaller Düellosu (30 Ağustos-13 Eylül 1960).....	501
G) MBK'nın Direktifi ve Temel Görüşler'in Açıklanması (10 Eylül 1960)	506
H) Gizli Bir Toplantı (20 Eylül 1960).....	511
I) İhtilal ve Türk-Amerikan İlişkileri	520
J) Özdağ: "Babî'li'den de Gececeğiz" (7 Ekim 1960)	521
K) Bir Ada ve Mahkeme, Yassıada Yargılamaları Başlıyor (14 Ekim 1960)	524
L) Siyasi Rüşvet: Tabii Senatörlük ve Cumhurbaşkanlığı MBK'da Değerlendiriliyor (14 Ekim 1960).....	525
M) Ağaların Sürgünü (17 Ekim 1960).....	526

SONUÇ	555
-------------	-----

KAYNAKÇA	561
----------------	-----

YAZAR HAKKINDA

Ümit Özdağ, 3 Mart 1961'de Tokyo'da doğmuştur. Ümit Özdağ'ın Tokyo'da doğmasının nedeni, babası Muzaffer Özdağ'ın 27 Mayıs 1960'ta gerçekleşen askeri müdahale sonrasında kurulan Milli Birlik Komitesi'nin önde gelen üyelerinden biri olmasıdır. Alparslan Türkeş'in liderliğinde Türk siyasi tarihinde 14'ler diye bilinen grubun üyeleri çeşitli ülkelere sürülmüşlerdir. Ümit Özdağ da siyasal sürgünde doğmuştur. Aile 1963 yılı sonunda Türkiye'ye dönmüş, Ümit Özdağ çocukluk yıllarını Türkiye'de geçirmiştir.

Ümit Özdağ ilk, orta ve lise eğitimini TED Ankara Koleji'nde gerçekleştirmiştir. Ümit Özdağ, lise yıllarında Ankara'da Çankaya Ülkü Ocakları'nda ve Ankara Koleji'nde ülkücü hareket içinde siyasi mücadeleye başlamıştır. Bu mücadele sürecinde ülkücü faaliyetlerden dolayı, Ankara Koleji'nden 1977/1978 öğrenim yılının son günü dersler tamamlandıktan sonra, dönemin Ankara valisinin talimatıyla tasdikname ile uzaklaştırılmıştır. Bundan dolayı, Ümit Özdağ lise diplomasını Ankara'da Aktepe Lisesi'nden almıştır.

Ümit Özdağ, yükseköğrenimini 1980-1986 yılları arasında Münih kentinde Ludwig Maximilians Üniversitesi'nde gerçekleştirmiştir. Münih Ludwig Maximilians Üniversitesi'nde Siyasal Bilgiler Fakültesi ve Felsefe Fakültesi'nde okumuştur. Ümit Özdağ yüksek lisans çalışmasını "Türkiyede Planlı Kalkınma ve Devlet Planlama Teşkilatı" üzerine hazırlamıştır.

Ümit Özdağ, 1986 yılında Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde araştırma görevlisi olarak çalışmaya başlamıştır. 1990 senesinde "Atatürk ve İnönü Döneminde Ordu-Siyaset İlişkileri" konulu çalışması ile siyaset bilimi doktoru olmuştur.

Dr. Özdağ, 1993 yılında "Menderes Döneminde Ordu-Siyaset ilişkileri ve 27 Mayıs Askeri Hareketi" konulu tezi ile siyasal teori doçenti unvanını almıştır.

Doç. Dr. Ümit Özdağ, 1994 yılında 2004 yılına kadar çıkacak olan *Avrasya Dosyası* adlı üç aylık uluslararası ilişkiler ve stratejik araştırmalar dergisini çıkarmaya başlamış ve editörlüğünü yapmıştır.

1980'lerin sonundan itibaren terörizm ve etnik sorunlar konularında araştırmalar yapan Özdağ, 1995 senesinde Doğu ve Güneydoğu Anadolu illerimizden

göç alan illerde sosyo-politik içerikli saha araştırmaları yapmıştır. 1997 senesinde Bitlis'in Mutki ilçesinde saha araştırmasında bulunmuştur. 1996 senesinde Kuzey Irak'ta Erbil ve Süleymaniyede ekonomik merkezli araştırmalar gerçekleştirmiştir.

Ümit Özdağ, 1997-1998 senelerinde ABD'de Baltimore'da Towson Üniversitesi'nde küreselleşme, Avrasya'da etnik sorunlar konularında araştırmalar yapmış ve aynı konularda ders vermiştir.

Ümit Özdağ, 1999 senesinde dünyanın en büyük stratejik araştırma merkezlerinden biri ve Türkiye'de modern stratejik araştırma kurumlarının ilki olan Avrasya Stratejik Araştırmalar Merkezi'ni (ASAM) kurmuştur. 2000 yılında ASAM'a bağlı olarak çalışan Ermeni Araştırmaları Enstitüsü'nü kurmuştur. Ümit Özdağ, ASAM'ın 2004 senesine kadar başkanlığını ve yönetim kurulu başkanlığını yürütmüştür.

Ümit Özdağ, 2003 senesinde Diyanet İşleri Başkanlığı için dini ilişki ve sorunları stratejik açıdan inceleyen "Diyanet Araştırmaları Merkezi" (Dİ-YAM) adlı stratejik araştırma merkezini kurmuş ve altı ay başkanlığını yapmıştır.

Prof. Dr. Ümit Özdağ 2005 yılında "21. Yüzyıl Türkiye Enstitüsü" isimli düşünce kuruluşunu kurmuş ve başkanlığını yapmıştır. Özdağ, 2015 sonrasında 21. Yüzyıl Türkiye Enstitüsü'nün yönetim kurulu başkanlığı görevini 2021 yılına kadar sürdürmüştür.

Ümit Özdağ, sadece öğretim üyesi olduğu Gazi Üniversitesi'nde değil, Harp Okulu, Polis Akademisi, Polis İstihbarat Dairesi, Milli Güvenlik Akademisi, Milli Güvenlik Akademisi Kamu Diplomasisi Kursları, Adalet Yüksek Okulu ve İçişleri Bakanlığı'nda dersler ve konferanslar vermiştir.

Prof. Dr. Özdağ, Washington, Moskova, Tokyo, Yeni Delhi, Kahire, İskenderiye, Brüksel, Tahran, Bişkek, Alma Ata, Londra, Münih ve Tel Aviv'de değişik üniversite ve araştırma merkezlerinde konferanslar vermiştir. Ayrıca birçok ülkede kongrelere katılmış, tebliğ sunmuştur.

Türkiye'nin güvenliği konusunda akademik ve siyasi çalışmalarının yanında Özdağ demokrasi mücadelesini de sadece söylem değil, eylemle de vermiştir. 2001 yılında profesör olan Ümit Özdağ, 2005 senesinde Gazi Üniversitesi'nde Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından yapılan antidemokratik rektör atamasını protesto ederek Sezer cumhurbaşkanı olduğu sürece üniversitelerde ders vermeyeceğini söyleyerek Gazi Üniversitesi'nden ayrılmıştır. Prof. Dr. Ümit Özdağ, Cumhurbaşkanı Ahmet N. Sezer'in cumhurbaşkanlığı süresinin sona